

(સમય : બપોરે ૨ : ૦૦ થી ૫ : ૦૦)

સત્સંગ પ્રાજ્ઞ - ૨ : પ્રશ્નપત્ર - ૨

સૂચના :- આ પ્રશ્નપત્રમાંથી થોડા-ઘણા પ્રમાણમાં પ્રશ્નો તા. ૩ માર્ચ, ૨૦૧૯ના રોજ લેવાનાર મુખ્ય પરીક્ષામાં પુછાશે. મુખ્ય પરીક્ષામાં જવાબવહીમાં વધારાનાં પાનાં જોડીને તેમાં લખેલા ઉત્તર માન્ય ગણાશે નહિ. પરીક્ષા કાર્યાલય, અમદાવાદની પૂર્વ મંજૂરી લીધા સિવાય, મૂળ પરીક્ષાર્થીના બદલે ‘લહિયા’, ‘ડમી રાઈટર’ કે ‘અન્ય વ્યક્તિ’ દ્વારા લખાઈને આવેલી પરીક્ષાની જવાબવહી રદ ગણવામાં આવશે. એકથી વધારે પ્રકારના જુદા જુદા અક્ષરોવાળા ઉત્તરો માન્ય નહિ ગણાય. છેકછાકવાળા જવાબો માન્ય ગણાશે નહીં. અસ્પષ્ટ અને ઉકેલી ન શકાય તેવા જવાબો માન્ય ગણાશે નહિ. અભ્યાસક્રમના પુસ્તકની છેલ્લી આવૃત્તિનો જ ઉપયોગ કરવો. પરીક્ષાખંડમાં પરીક્ષા દરમ્યાન કોઈ પણ પરીક્ષાર્થીએ મોબાઈલ ફોન તથા ઇલેક્ટ્રોનિક સાધનો જેવાં કે ટેબ્લેટ, લેપટોપ વગેરેનો ઉપયોગ કરવો નહિ તથા પોતાની પાસે રાખવા પણ નહિ.

(કુલ ગુણ : ૧૦૦)

વિભાગ - ૧ : બ્રહ્મવિદ્યાનું દર્શન - દ્વિતીય આવૃત્તિ, ફેબ્રુઆરી - ૨૦૧૨

પ્ર.૧ આપેલા વિકલ્પોમાંથી ફક્ત સાચા વિકલ્પોની આગળ આપેલા ચોરસ ખાનામાં ખરાની (✓) નિશાની કરો. [૮]
નોંધ : એક કે એકથી વધારે વિકલ્પ સાચા હોઈ શકે. તમામ સાચા વિકલ્પ આગળ જ ખરાની નિશાની કરી હશે તો જ પૂર્ણ ગુણ મળશે, અન્યથા એક પણ ગુણ નહીં મળે.

૧. જીવનું અણુ પરિમાણ

- (૧) ☐ વિભુ પરિમાણ (૨) ☐ કનિષ્ઠ પરિમાણ
(૩) ☐ ઉત્તમ પરિમાણ (૪) ☐ જીવનું અણુત્વ

૨. અક્ષરબ્રહ્મનું સર્વ તત્ત્વોથી ભિન્નપણું

- (૧) ☐ પુરુષોત્તમ તે તો અક્ષર થકી અન્ય છે, ઉત્તમ પુરુષ છે, ને પરમાત્મા છે.
(૨) ☐ અક્ષરબ્રહ્મ તો જીવ પર છે.
(૩) ☐ અક્ષરબ્રહ્મ તત્ત્વ તો પરબ્રહ્મ અને તેમના તેજથી ભિન્ન તત્ત્વ છે.
(૪) ☐ એ બ્રહ્મ થકી પરબ્રહ્મ જે પુરુષોત્તમ નારાયણ તે નોખા છે.

૩. નીચેનામાંથી ઈશ્વરો કોણ-કોણ છે ?

- (૧) ☐ વૈરાજપુરુષ (૨) ☐ વિરાટપુરુષ
(૩) ☐ ઇન્દ્રિયો - અંતકરણના દેવતાઓ (૪) ☐ સ્વામિનારાયણ

૪. અસાધારણ કાર્ય

- (૧) ☐ ‘સ્વામિનારાયણ’ નામથી પોતાનું ભજન
(૨) ☐ પોતાનાં શાસ્ત્રોની રચના
(૩) ☐ મંદિરોની રચના
(૪) ☐ દૂધપીતીનો રિવાજ બંધ કરાવ્યો

પ્ર.૨ નીચે આપેલા વિષયો ઉપર મુદ્દાસર નોંધ લખો. (પંદરેક લીટીમાં)

[૧૦]

૧. ‘અવતાર-અવતારી વચ્ચે ભેદ’ અથવા
૨. પરબ્રહ્મનું સર્વકર્તાહર્તાપણું
૩. આ લોકમાં મનુષ્યરૂપે દિવ્ય અથવા
૪. અક્ષરબ્રહ્મ : ‘સચ્ચિદાનંદ ચિદાકાશ તેજ રૂપે’ અને ‘અક્ષરધામમાં પરબ્રહ્મના સદા સેવક રૂપે’

પ્ર.૩ પ્રમાણ પરથી વિષયનું શીર્ષક આપો.

[૬]

ઉદાહરણ :- “બ્રહ્મરૂપ થકો પ્રત્યક્ષ ભગવાનની ભક્તિ ચંદન, પુષ્પ, શ્રવણ મનનાદિકે કરીને કરે.”

ઉત્તર :- બ્રહ્મરૂપ થઈને પરબ્રહ્મની ભક્તિ - ઉપાસના કરવાનો આદેશ

૧. ગોપીઓ ઘણી હતી પણ રાધા એ જ મુખ્ય ગોપી.
૨. “ક્ષણ ક્ષણ પ્રત્યે દેવ, દૈત્ય અને મનુષ્યાદિકના દેહનો જે નાશ થાય છે તેને નિત્ય પ્રલય કહેવામાં આવે છે.”
૩. “તેઓ ગઢડા મ. ૧૩ અને લોયા ૧૪માં પણ કહે છે કે તેઓ એ મૂર્તિને સાક્ષાત્ દેખે છે.”
૪. એવા કામ લોભ ને જે ક્રોધ, મહાજબર છે જગજોધ; તેને જીતી કર્યો જેજેકાર, એથી કોણ મોટો અવતાર.
૫. “આ સાધુ અક્ષર છે. તેનો દિવ્યભાવ ને મનુષ્યભાવ એક સમજવો.”
૬. આપણે બ્રહ્મરૂપ થયા વિના પુરુષોત્તમને પધરાવશું ક્યાં ? માટે પુરુષોત્તમ પધરાવવા હોય તો બ્રહ્મરૂપ થાવું.

પ્ર.૪ નીચે આપેલા પ્રશ્નોના એક (સંપૂર્ણ) વાક્યમાં જવાબ લખો.

[૬]

૧. માયિક ઉપાધિ પુનઃ ક્યારે વળગતી નથી ?
૨. ભગવાન સ્વામિનારાયણે આત્યંતિક મુક્તિની સાધનામાં પરબ્રહ્મના સ્વરૂપની જેમ જ કોના સ્વરૂપને પણ યથાર્થ સમજવાની અનિવાર્યતા દર્શાવી છે ?
૩. પરબ્રહ્મનો યથાર્થ નિશ્ચય કોના થકી થઈ શકે ?
૪. સ્વામીની વાત ૪/૩૭ પ્રમાણે પ્રગટ ભગવાન વિના કરોડ નિયમ પાળે તોય શું ન થાય ?
૫. આ જીવને જ્યારે ભરતખંડને વિશે મનુષ્યદેહ આવે છે ત્યારે તે ભગવાનનો ભક્ત કેવી રીતે થાય છે ?
૬. પરબ્રહ્મ શા માટે સદૈવ એક અને અદ્વિતીય જ રહે છે ?

પ્ર.૫ નીચે આપેલા વિષયોમાંથી કોઈ પણ એક વિષય ઉપર વિસ્તૃત નોંધ લખો. (પચીસ થી ત્રીસ લીટીમાં) [૧૦]

૧. ‘પરબ્રહ્મ સાકાર શા માટે ?’

૨. વિદેહમુક્તિ

વિભાગ - ૨ : બ્રહ્મસ્વરૂપ પ્રાગજી ભક્ત વિસ્તૃત જીવનચરિત્ર - અગિયારમી આવૃત્તિ, જાન્યુઆરી - ૨૦૧૪

પ્ર.૬ નીચે આપેલા વિષયોમાંથી કોઈ પણ એક વિષય ઉપર મુદ્દાસર નોંધ લખો. (ત્રીસેક લીટીમાં) [૧૨]

૧. ભગતજી મહારાજ અને આચાર્ય મહારાજનો સંબંધ (‘સદ્ગુરુ શ્રી ગોપાળાનંદ સ્વામી’ થી ‘અભયદાનની લહાણ’ સુધીના ૪ પ્રસંગો)
૨. માન-અપમાનમાં સ્થિતપ્રજ્ઞ ભગતજી મહારાજ (‘આણંદમાં પવિત્રાનંદ સ્વામીનું અપમાન’ થી ‘મહુવાનો માર્ગ સળંગ ચાલુ’ સુધીના ૪ પ્રસંગો)
૩. વિરોધી સાથેના વ્યવહારમાં ઊભરતી ભગતજીની સાધુતા (‘ભગતજીને સ્વામીના ત્રણ વર’ થી ‘સ્વામીનું અમદાવાદમાં અપૂર્વ સન્માન’ સુધીના ૪ પ્રસંગો)

પ્ર.૭ નીચે આપેલા વિષયોમાંથી કોઈ પણ બે ઉપર ટૂંકનોંધ લખો.

(દરેક ટૂંકનોંધમાં પાંચેક લીટીના બે પ્રસંગો લખવા)

[૮]

૧. ભગતજી મહારાજની બ્રાહ્મી સ્થિતિનો સહવાસીને થયેલો અનુભવ (‘શ્રીહરિકૃષ્ણ મહારાજની મૂર્તિપ્રતિષ્ઠા’ થી ‘ધણીનો કોઈ ધણી છે ?’ સુધીના ૪ પ્રસંગો)
૨. ભગતજીએ માંગેલા વરદાન (‘ધ્યાન કરવું નિર્ગુણ કે વાતો કરવી નિર્ગુણ’ થી ‘નવી હવેલીના કામમાં’ સુધીના ૪ પ્રસંગો)
૩. યજ્ઞપુરુષદાસે જુદી જુદી વ્યક્તિઓને ભગતજીનો કરાવેલો નિશ્ચય (‘પ્રાગજીને ઓળખતા નહોતા’ થી ‘મહારાજની મૂર્તિરૂપી કમાણી’ સુધીના ૪ પ્રસંગો)

પ્ર.૮ નીચે આપેલા પ્રસંગોમાંથી કોઈ પણ ત્રણ પ્રસંગ વર્ણવી મનન લખો.

(પ્રસંગવર્ણન આઠેક લીટીમાં તથા મનન ચારેક લીટીમાં લખવું)

[૧૨]

૧. જ્ઞાન વિના ધ્યાન ટકશે નહિ.
૨. સત્પુરુષનો હેડો
૩. ગંડવા ચાલે ત્યારે પ્રભુ ભજાય.
૪. મહુવામાં પોતાના આશ્રિતના કલ્યાણ અર્થે તપ
૫. તમો બધા તો પૂર્વના છો.

પ્ર.૯ નીચે આપેલાં પાત્રોમાંથી કોઈ પણ એક પાત્રના પ્રસંગો વર્ણવી વ્યક્તિત્વનું આલેખન કરો.

[૮]

૧. ગોવર્ધનભાઈ કોઠારી (‘ગઢડામાં જળજીલણીનો સમૈયો’ થી ‘આપે અમારાં મન જીતી લીધાં છે’ સુધીના ૪ પ્રસંગો)
૨. રાવ સાહેબ (વડોદરા) (તમારી અનાદિની રીત’ થી ‘ફરી પાછા અમદાવાદમાં’ સુધીના ૪ પ્રસંગો)

વિભાગ - ૩ : સ્વામીની વાતો - ૨૧મી આવૃત્તિ, સપ્ટેમ્બર - ૨૦૧૫

પ્ર.૧૦ નીચે આપેલા પ્રશ્નોમાંથી કોઈ પણ બેના મુદ્દાસર જવાબ લખો. (પાંચેક લીટીમાં) [૬]

૧. ગુણાતીતાનંદ સ્વામીના મતે કોણ આંબા જેવો છે અને કોણ ખીજડા જેવો છે ? અને તેના સમાગમથી શું થાય છે ?
૨. જીવ લીલો પલ્લવ કેમ થાતો નથી ?
૩. ગોવિંદ સ્વામીનો સ્વભાવ મુકાવ્યો.

પ્ર.૧૧ નીચે આપેલા વિષયોમાંથી કોઈ પણ બે ઉપર અભ્યાસક્રમની ‘સ્વામીની વાતો’નું પ્રમાણ આપી સમજાવો.

(આઠ થી દસ લીટીમાં)

[૪]

૧. સ્વલ્યાનમ્ અપિ વસ્તુનાં સંહતિઃ કાર્ય સાધિકા, તૃણે ગુણત્યમ્: બદ્યન્તે મતદન્તિનઃ (તાંતણા એકલા હોય તો તૂટી જાય, ભેગા મળે તો હાથી પણ બંધાઈ જાય)
૨. પરમચૈતન્યાનંદ સ્વામીએ ગોપાળાનંદ સ્વામીને કહ્યું કે ‘છોકરા ભગવાનને તોળ મા !’
૩. વણકર તેજાભક્તે મહારાજને ગુરુ કર્યા હોવાથી નાગર બ્રાહ્મણની રસોઈ ન લીધી.
૪. પ્રગટ ને ભજ ભજ પાર પામ્યાં ઘણાં, ગીધ ગણિકા કપિવૃંદ કોટિ

પ્ર.૧૨ નીચે આપેલા પ્રશ્નોના એક (સંપૂર્ણ) વાક્યમાં જવાબ લખો.

[૪]

૧. નર્કમાં પડ્યા જેવું દુઃખ ક્યારે લાગવું જોઈએ ?
૨. ચાર પાટીદારોને શું શું જોઈને મહારાજ કેવા કેવા જણાયા ?
૩. સ્વામી રાત-દિવસ શું કરવા લાગ્યા ?
૪. શેને કરીને જીવ ધગી જાય છે ?

પ્ર.૧૩ નીચે આપેલા કોઈ પણ બેના દૃષ્ટાંત અથવા પ્રસંગ વર્ણવી તેનો સિદ્ધાંત લખો. (કુલ આઠેક લીટીમાં)

[૬]

૧. સાચે સંત મિલે કમી કાહુ રહી, સાચી સીખવે રામકી રીતકું જી.
૨. શાહુકારને હીરાનું જ્ઞાન
૩. વાંદરાનું આળું

*

*

*

❧ અગત્યની જાહેરાત તમામ પરીક્ષાર્થીઓ આપણી સંસ્થાની નીચે દર્શાવેલી website - link પરથી જૂનાં વર્ષોનાં મુખ્ય પરીક્ષાના પ્રશ્નપત્રો તથા તેના ઉકેલપત્રો નિઃશુલ્ક ડાઉનલોડ કરી શકશે તથા તેની પ્રિન્ટ પણ કાઢી શકશે.

<http://www.baps.org/Satsang-Exams.aspx>